सुखार्हां दुःखितां दृष्ट्वा ममापि व्यथते मनः। कदा नु खलु दुःखस्य पारं यास्यति वै शुभा। २९७५
भर्त्तुः समागमात् साध्वी रोहिणी शशिनो यथा। अस्या नूनं पुनर्लाभान्नैषधः प्रीतिमेष्यति।
राजा राज्यपरिभ्रष्टः पुनर्लब्ध्वा च मेदिनीं। तुल्यशीलवयोयुक्तां तुल्याभिजनसंवृतां।
नैषधोऽर्हति वैदर्भीं तच्चेयमसितेक्षणा। युक्तन्तस्याप्रमेयस्य वीर्य्यसत्त्ववतो मया।
समाश्वासयितुं भार्य्यां पतिदर्शनलालसां। अहमाश्वासयाम्येनां पूर्णचन्द्रनिभाननां।
अदृष्टपूर्व्वां दुःखस्य दुःखार्त्तां ध्यानतत्परां॥ बृहदश्व उवाच॥ एवं विमृश्य विविधैः कारणैर्लक्षणैश्च तां। २९८०
उपगम्य ततो भैमीं सुदेवो ब्राह्मणोऽब्रवीत्। अहं सुदेवो वैदर्भि भ्रातुस्ते दयितः सखा।
भीमस्य वचनाद्राज्ञस्त्वामन्वेष्टुमिहागतः। कुशली ते पिता राज्ञि जननी भ्रातरश्च ते।
आयुष्मन्तौ कुशलिनौ तत्रस्थौ दारकौ च तौ। त्वत्कृते बन्धुवर्गाश्च गतसत्त्वा इवासते।
अन्वेष्टारो ब्राह्मणाश्च भ्रमन्ति शतशो महीं॥ बृहदश्व उवाच॥ अभिज्ञाय सुदेवं तं दमयन्ती युधिष्ठिर।
पर्य्यपृच्छत तान् सर्व्वान् क्रमेण सुहृदः स्वकान्। रुरोद च भृशं राजन् वैदर्भी शोककर्षिता। २९८५
दृष्ट्वा सुदेवं सहसा भ्रातुरिष्टं द्विजोत्तमं। ततो रुदन्तीं तां दृष्ट्वा सुनन्दा शोककर्षिता।
सुदेवेन सहैकान्ते कथयन्तीञ्च भारत। जनित्र्याः कथयामास सैरिन्ध्रीं रुदतो भृशं।
ब्राह्मणेन सहागम्य तां वेद यदि मन्यसे। अथ चेदिपतेर्माता राज्ञश्चान्तःपुरात्तदा।
जगाम यत्र सा बाला ब्राह्मणेन सहाभवत्। ततः सुदेवमानाय्य राजमाता विशाम्पते।
पप्रच्छ भार्य्या कस्येयं सुता वा कस्य भाविनी। कथञ्च नष्टा ज्ञातिभ्यो भर्त्तुर्व्वा वामलोचना। २९९०
त्वया च विदिता विप्र कथमेवङ्गता सती। एतदिच्छाम्यहं श्रोतुं त्वत्तः सर्व्वमशेषतः।
तत्त्वेन हि ममाचक्ष्व पृच्छन्त्या देवरूपिणीं। एवमुक्तस्तया राजन् सुदेवो द्विजसत्तमः।
सुखोपविष्ट आचष्ट दमयन्त्या यथातथं।
इति श्रीमहाभारते आरण्यपर्व्वणि नलोपाख्यानपर्व्वणि दमयन्तीसुदेवसंवादे अष्टषष्टोऽध्यायः॥ ६८॥
॥ सुदेव उवाच॥ विदर्भराजो धर्म्मात्मा भीमो नाम महाद्युतिः। सुतेयं तस्य कल्याणी दमयन्तीति विश्रुता।
राजा तु नैषधो नाम वीरसेनसुतो नलः। भार्य्येयं तस्य कल्याणी पुण्यश्लोकस्य धीमतः। २९९५
स द्यूतेन जितो भ्रात्रा हृतराज्यो महीपतिः। दमयन्त्या गतः सार्द्धं न प्राज्ञायत कस्यचित्।
ते वयं दमयन्त्यर्थं चरामः पृथिवीमिमां। सेयमासादिता बाला तव पुत्रनिवेशने।
अस्या रूपेण सदृशी मानुषी नहि विद्यते। अस्या ह्येष भ्रुवोर्म्मध्ये सहजः पिशुरुत्तमः।
श्यामायाः पद्मसङ्काशो लक्षितोऽन्तर्हितो मया। मलेन संवृतो ह्यस्याश्छन्नोऽभ्रेणेव चन्द्रमाः।
चिह्नभूतो विभूत्यर्थमयं धात्रा विनिर्म्मितः। प्रतिपत्कलुषस्येन्दोर्लेखा नातिविराजते। ३०००
नचास्या दृश्यते रूपं वपुर्म्मलसमाचितं। असंस्कृतमपि व्यक्तं भाति काञ्चनसन्निभं।
अनेन वपुषा बाला पिशुनाऽनेन सूचिता। लक्षितेयं मया देवी निभृतोऽग्निरिवोष्मणा।
तच्छ्रुत्वा वचनं तस्य सुदेवस्य विशाम्पते। सुनन्दा शोधयामास पिशुप्रच्छादनं मलं।